

آبونه شماره ۱۳۰

داخلی ، خارجی هریر ایچون
سنه لکی (۲۵۰) ، آلتی آیلنی
(۱۳۰) غروشدور .

[نسخه ی غروش ،
سنه لکی ۵۲ نسخه در]

داره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

امطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولتور . درج ایدله یین
یازیلر اعاده اولونماز .

کتابخانه

۱۳۳۴

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته لق مجموعه اسلامیه در

صاحب و مذیر مسئول
اشرف ادیب

باش محرر
محمد عاكف

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

عدد : ۳۶۱

۲۵ رمضان ۱۳۳۶

پنجشنبه

۴ تموز ۱۳۳۴

جلد ۱۴

امطارات

آدرس تبدیلنده آیریجه بش
غروش کوندردلیدر .

مکتوبلرک ، امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه صره
نومسورسینی محتوی بولمسی لازمدر

ممالك اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لری نك فرانسه
جده یازلمسی رجا اولتور .

پاره کوندردلیدیکی زمان نهیه
دائر اولدیغ نك واضحاً بیلدیرلمسی
رجا اولتور .

عالم اسلامك خسته لقلري و چاره لري

مدينه نيك رومني برادره بالسكز ظواهره غريبه لقلري تقدير بديهي [۱]

— ۵ —

مقتدر بر معلمه دوشمش ايسه لري بوهوسلري برقات دها آرتار .
بونكه برابر اويله آگامش منشي لري ، اويله طانيامش خطيلر
كورويورزكه زمان زمان اسان خطالرندن قورتوله ميورلر . انجق بو حال
كنديلرينك علمنه ، فضلنه پك ده نقيصه ويرميور . زيرا اختيار ايتدكاري
غلطاتي نظر تأمله آلانلر باقيورلر كه هب الفتك ، اعتيادك تأثيريله تكرار
ايدلمش ، طوغريلاخنده شبهه ايديلوب ده اصاني تدقيقه لزوم كورولمه مش
بك مشهور كله لردن باشقه برشي دكل .

احتمال كه سز لري بك معروف منشي كنز بولنان « حريري » نك
« درة الغواص في لحن الحواص » اسمنده كي اثريني خاطر لارسكنز .
بن بوكتابي برلين كتبخانه عموميسنده كورمشدم . لسان عربده
ملكه صاحبي اولق ايسته ينلر بوتألفي كورور كورمن بكا حق ويرلر ؛
« انسان شبهه دوشمشدكه مألوفي ، معتادي اولان شيلرك ماهيتني
آراشديرمق لزومني حس ايتز » ديهه دميندن بري تكرار ايدليك
دعواني تسليم ايدرلر .

بناء عليه بزغربيلر عادات و اطوار حياتيه مزده كي نقيصه لري ،
قصورلري كوره ميورسوق ، هيچ بر زمان بوكا باقوب ده بزم بوتون
معاييدن معصوم بولنديغمز معناسي ويرلك طوغري دكلدر . زيرا
نه غرب ، نه ده شرق هيچ بر خصوصده كاللي ، يا خود غايه خيالي تمثيل
ايدم مز . ملتز آنجق حائز اولدقلري محاسن ايله مساوينك هيئت
مجموعه سي اعتباريله مقايسه ايدلك ، هر برينك فضيلتي ده كالانك
نقائصنه رجحانيه تسليم اولمق ايجاب ايدر . يوقسه واجب
الوجوددن باشقه سي ايجون ، بوتون معاييدن بري اولق احتمالي
يوقدر . او حالده غربك شرقه رجحاني بونك غربلي ، اوته كينك
شرقي اولماسندن ؛ يا خود برينك هر درلو نقيصه دن برائيله ديكرينك
لوت باطالقلري ايجنده يوارلانمسندن دكلدر .

كورويورم كه : پنه بر چوق استطرادلر آچهرق موضوعمك
اساسندن اوزاقلاشتم . مع مافيه معذورم . باقيورم كه : سز لري
مناقشاتكزه دوام ايدر كن غربك هيچ برا كسيك طرفني كورمديك كنز
ايجون كالانك حقيقتني ، سزه قارش حائز اولديغمز رجحانك اسبابني
ا كلامقه صيقتني چكه جكسكنز . هم سز لري غربك فضائيله
رذائلي آيره مامقه دوام ايتدكه نه او فضائلدن استفاده ايدم بيله .
جكسكنز ؛ نه ده غربني بوتون اقوام شرقيه حاكم وضعيته كتيرمن
اسباب حقيقيه ي كوره بيله جكسكنز .

« شايد نكاحك عقدندن اولكي اختلافلر كنشايجي ، دمين
سويلايكمز كي ، ار ككه قادينك بر بريني طانيقندن ، بر برينك
اخلاقه ، اطوارينه تماميله نفوذ ايتمكدن عاجزلرنده قرار قيلسه يدي ،
ايش بر درجه يه قدر اهميتني غائب ايدردى ؛ بزرده بونده چوقلق باس
كورمه يه بيليردك . لكن سز ، تجربه زماني ديديكمز ، نشانليق
دوره لرنده كي صفحاتك نه كي شيلري احتوا ايدليكني بيليورميسكنز ؟
معلومدر كه : ار ككلرك ده ، قادينلرك ده اختلافدن نصيبه لري
صيره ايله : رؤيت ، ميل ، محبت ، هوس ، دها صوكره معاشرتدر .
ايشته ، بزم ملككتلر ده جاري عادتلر شوصايدنيغمز مراتب و اطواري
تسهيل ايتديكي ايجون بك طبيعي بر صورتده بر بريني تعقيب ايدرلر ده
بزر بو خصوصده نه انديشه يه محل كورورز ، نه ده ظهوره كله جك
عواقبي دوشونورز . يالكز ، عادتك وجوده كتيرديكي بوالفته رغما ،
ايجومزدن بعضيلري چيقيور ؛ اقوام اسلاميه نك حياتني تدقيقه ، اولر
خاص اولان اطوار و شئونني تتبعه هوس ايديور .

بديهايتدركه : اشيادن بك چوغنك ماهيتي آنجق اضداديله
مقايسه ايديلنجه ميدانه چيقار . عالمده نه قدر رذائل واردركه ، حد
ذاتنده منفور و مردار اولمقله برابر ، ايشله ينلرجه ماهيتي بيلنمديكي
كي ، هيچ بر زمان ده دوشونولمز . ذاتاً انسان بر شينك حقيقتني ،
كنهني آنجق شبهه نك ، ترددك سوقيه آراشديرر . بونك ايجوندر كه
فيلسوفلر « شبهه يقينك ايلك مرتبه سيدر » ديرلر . بناء عليه انسانك
مألوف اولديني عقيدمله ، حر كترلر ، عادتله ، طبيعتله عائد اولان
يقيني صارسه جق بر شي بولمادقجه مادام الحياه اولر صايريلر ،
احتوا ايدم بيله جكلري معاييك ، نقائصك كافه سندن غافل يشار .

مدعا مزه دليل اولق اوزره شوني ايراد ايدم بيايرز : انسانلر
چو جقلق دوره سنده آنالرينك ديلني قونوشورلر . بر آز بويودكدن
صوكره ينه عيني لهجه ايله محاورده ، مخابره ده بولنورلر ؛ ترتيب
ايتدكاري جمله لرك قواعد لسانه مطابق ، يا خود مخالف اولديني هيچ
دوشونمز . لكن صرفك ، نحوك اينجه لكليخني آكلادقلري كي ،
اوزمانه قدر افاده لرنده ، اسلوبلرنده ارتكاب ايتدكاري خطيئاتي اصلاح
ايتك هوسنه دوشورلر . هله اوقوتديني لسانك غوامضني احاطه ايتمش

[۱] يكن نسخه مزده كي اوروپاي قادين طرفندن سرد ايديلن مطالعاتك
آلت طرفيدر .

نفسك هیچ بر آرزوسنه عقی مزاجم کورمه مك حقنی حائر .
ایشته برسوزکه ظاهراً صواب ؛ ایشته برسفسطه که صورتاً منطقی !
لکن بز بوفاسد قیاسك قضایاسیله اجتماعی ، اخلاقی نتایجی تدقیق
ایده جك اولورسوق عجبا نه کوره جکیز ؟

مناقشه کوتورر مسائلدن دکلدرکه : روح بشر برحاله صاپلانوب
قالمقدن خوشلانماز ؛ طوردن طوره کچمه بی ایستر . اونك ایچون
عادت ، دین ، تربیه نامنه الی ، قولنی باغلایان نه قدر قیود وارسه
هپسنی قیرمایه چالیشیر . بونك سری ایسه ، یوقاریده سویله دیکمز
وجهله ، نفسك ، قانون طبیعت ایجابی اوله رق بروجودده طولانله .
مایوب مختلف خلقتله داغیلیمش بولنان محاسنه انجذابیدر . بناء علیه
دیزکیتری سربست بر اقلدقدن ، ایستدیکی کی اختلاطلرده ،
معاشرترلرده بولونه بیلمسی امکانی تأمین ایدلادکن صوکره نفسی
ضلالدن ، طغیاندن آلیقویق قابل اوله بیلمی ؟ « نفس چوجوق
کلیدر : اهل ایدرسك بویور کیدرده حالامه ائمك ایستر ؛ حال بوکه
وقتیله کمرسهك قولایچه کسلیلر . [۱] ، حکمنی ویرن سزك
ادیبکیز دکلیدی ؟

«قلب بر سودا ایله آلت اوست اولمایه کورسون ؛ یوقسه اوندن
واز کچمه سنی خاطریکه کتیرمه !» [۲] دین شاعرده سزدن دکلیدر ؛
أوت ، صاییسز بحر به لرله نامتناهی فلاکتلر هپ بو قیمتدار
حکمتلری تأیید ایتمکدن باشقه برشی یایمور . نفسدن طبیعتك خلافی
حرکت بکله یینار ، شهسز ، محال آرقه سنده قوشمش ، صودن آتش
ایسته مش اولورلر .

بزم ایچمزدن هربری تجربه دوره سی نامیله سنه لر کچیر . بومدت
طرفنده مختلف تأیلاتك تأثیری آلتنده قالیر ، متفرق وجودلرده کی
محاسن ، قابله آیری آیری حاکم اولور . روحی کوریه فدانلر کی ،
گاه صاغدن اسن هوای محبتله بر طرفه اکیلیر ؛ گاه صولدن کان
نسیم هوسله اوته کی جهته تمایل کویستر . نهایت اعتدال فطریسی
غائب ایدرک الک شدتلی روزکارک اراده سنه متقاد اولور قالیر . شو
وارکه : بو صوگ انقیاده کنجیه قدر فطرتی میل واعوجاجدن
تمامیله نصیبی آلمش بولنور .

ایشته نفس بویله در . جریان هوساته معروض قالمقدن صاقینهازسه
متخالف سیرلر ، متضاد میللر ، متعاکس امللر آره سنده چارینیر
طورور ، الارنده بازیچه کسلیلر کی بو کونا کون اضطرابات ایسه
اونك تناسله مفظور اندامنی ، معتدل یال و بالنی دکیشدیره رک اگری
بوکری اشکاله صوقار .

أوت ، نفس بو خصوصده فدانلره بکزر : شاید دهاک تازه ،
روزکارک الند بازیچه اولماسی ده پک یاقینسه ، قیریلوق یاخود اکر یلک

آرتیق آکلادیکز که : غربده شرق کی ایش ، ائی طرفلری ده
وارمش ، فنا جهتلری ده . اوله ایسه شهرتلی دنیای طوتان ،
علملری سایه سنده کوکله ، دکزلره تحکم ایدن غریبلر ناصیل
اولورده . نقصانلری اصلاحه یاناشمورلر ، دییه حیرته دوشمیکز .
چونکه بونلر صرف الفتك ، عادتك تأثیریه اونقصانلری کورمورلر .
شاید مألوف بولندقلری خالاتی برده اضدادیه مقایسه ایش ؛ یاخود
برطرفدن وقوع بوله جق اخطار اوزرینه اوحالاتك مؤدی اوله جنی
عاقبتلری نظر انتباهه آلمش اولسنه ییلر ، البته خطالرنده اصرار
ایدوب قالمزلردی . زیرا کوریورسکیز بونلرک فکری بر حده
طورمق ایسته میور ؛ همتلری ، علملری ایسه هیچ بر غایه ایله
قناعت ایتیمور . ذاتاً قباححت الفتك ، عادتك تأثیریه کیندیسنده کی
مساوی نی کوره مینلرده دکلدر ؛ بوتون مسئولیت اوآدمه راجعدر که اللهدن
باشقه سنك ده خطادن منز اوله بیله چکنه قائل اولور ؛ یاخود دیکرلرینه
باقارکن نظرتدقیق ایله ، نظر انتقاد ایله باقاز . زیرا بو حالده بولونانلر ،
دمین ده سولیدیکمز کی ، مضر ایله مفیدی ، چیرکینله کوزلی
آیره مایه جقلرندن اصابت رأیدن محروم اولورلر ؛ هیچ بر زمان
طوغری بریول طوته مازلر .

غالبا یکیدن استطرادلره صایدم . هایدی صد دیمزه دونه لم . بزده
تجربه زمانی دیدیکمز نشانیلق دوره سی آیلرجه ، حتی سنه لرجه
امتداد ایدر . بودورده کنجار ، مألوف اولدیغمز عادت ایجابی
اوله رق ایستدکاری کی معاشرته بولونه ییلرلر . أوت ، نشانیلقلری
شایع اولدقدن صوکره هر خصوصده زوج ایله زوج کی یاشامق
صلاحیتی حائرلر . بناء علیه مکتوبلر ، هدیه لر ، بوسه لر ، معافه لر
تعاطیسی کی محبتك « تجربه نك دکل » بوتون احکامنی انفاذ ایتمکله ده
قانع اولمایه رق حدود امکانك صوکنه قدر واریرلر .

ایضاحه لزوم یوقدرکه : تجربه زمانی دیدیکمز بودورده ارککله
قیزك هیچ بری ایچون دیکرینه قارشى زوج ، زوج آره سنده کی قیود
ایله مقید اولوق مجبوری یوقدر . اونك ایچون قیز ایستدیکنی تجربه
ایدر ، بکندیکله معاشرته بولونور ، عینیه ارککده برنی بر اقوب
اوته کنه قوشار . بونکله برابر بو حرکتلری ، عرفز ایجابی اوله رق ،
هیچ بری ایچون مدار مؤاخذه دکلدر . زیرا بودور تجربه دوریدر که
احکامك کمال سهولته جریانی ضامن اولان عاداتمز بوتون چیرکین
طرفلری کوره بیلمه منز حائل اولدقدن باشقه ، کنجلیکمزده
قولاقلری طولوران بریغین کبازه فلسفه لرله صاحبه دلیلر بصیرتمزی
بوسبوتون پرده دار ایدیور .

بزده قیزلر او اعتقادده لردر که : زوج ایله زوجی بر برینه باغلایان
نکاحك صورت رسمیه ده عقدندن اول عفتلرینه کیمسه طرفندن
مداخله صلاحیتی یوقدر . بناء علیه ، ناصیل ارکک عقدندن اولکی
عز کاندن قانوناً مسئول دکلسه ، قیزده هیچ کیمسه ایله مقید اولماق ،

[۱] [الفنك كالمفل ان تهله شب علی
حب الرضاع وان تطفله یفطم .
[۲] اذا مال القلب اشرب حب شی
افلا تأمل له عنه انصرافا .

کې عارضه لری هنوز کوسترمن ؛ لکن متعاکس ریاچک صدمه لرینه معروض قالماسی دوام ایتمکجه حالیه قانبورلاشمه یه ، قوسلر پیدا ایتیه باشلارکه بوندن سوکره بر دهها دوزلسی ، اعتدالنه صاحب اولماسی مأمول دکلدر .

کورسیورمیسکیز ؟ فرقنده اولقسزین شاعرلرک مسالکینی طوتشم . مع مافیه بونی قیاسلریمک خیالاته استنادندن ایلری کادی ، ظن ایتیمکیز . اونوتمایمکیزکه پیغمبریکیز (صلعم) : « اولیه شعرلر واردرکه : حکمتدر ، دیمشدی .

أوت ، بن اولا ازدواجه تقدم ایدن اختلاطک ویردیکی نتایجی تدقیق ایتدم ؛ سوکره ، بونک حیات عائلیه اوزرنده کی تاثیراتی تعقیب ایلدمده شونی آ کلامکه : کنجبارک قادیندن قادینه قوشمه قده ، نفسلرینه ظلم ایتمکده اک ایلری کیدنلری انسانلرک رفاه وراحت خصوصنده اک کریده قالانلرینی ، وجوده کتیردکاری عائله معیشتده حیات آرقداشلرینه اک آز مربوط بولسانلرینی تشکیل ایدیور .

کوزیکیزک اوکنه بر دلی قانی کتیریکیزکه : کنجکلک اک فیضانی چاغنه کلش حوری کبی قیزلرله دوشوب قالقیور ؛ شیمدی بر آهو کوزینه مفتون ایکن براز سوکره بر قومرو کوكسنه چاربیایور ؛ شن ، شوخ ، شاقراق بر نادره جلالک یانندن آریلنجه عشوه لری ده حرکاتی کبی آغیر ، فقط کبار ، بر نازینه چاتیور . برهیکل ملاحظتک قولنی براقنجه بیان ساحریله شعرلری صوصدوران بر شیوه کاره همبزم اولیور .

کیمیسنی کوزللیکی ، کیمیسنی کوزل کورونمسنی بیلدیکی ایچون سویور . برینه قانی جانی دییه میل ایدیورسه ، اوته کنک خلقتنده کی نزا کته انجذاب ایدیور . الحاصل قانی ، آجیق بر جوق جاذبه لی مخلوقات ایله کثرتده ، وحدتده برابر بولونیور . عقیقه لرله دوشوب قالقدینی کبی عفت قیدندن آزاده اولانلرله ده وقت کچیریور .

شیمدی ، بو حالده کی بر دلی قانی ایچون هوساتنه غلبه جالمق ، موجودیتنه حاکم کسینه چک بو سورو سورو محاسنه قارشى طوره بیلیمک قابیلدر ؛ قادیندن قادینه قوشمایه آلیشدقندن ، بروجوده اجتماع ایدمه یوب مختلف خلقتلره طاغیلیمش کوزللیکلرک آواره سی اولدقندن سوکره بو زوالی کنج نه یاپارده نفسی یالکیز بر قادینه حصر ایدمه یلیر ؟ ولوکه او قادین دنیانک اک کوزل ، اک ظریف ، اک ذکی مخلوق اولسون .

کثرتی صایله میه جق درجه یی بولان وقعهرک دلاتندن آ کلا - دق که : ارکنلکی جوق سورن ، قادینلرک مجالسنه طاشینمقندن چکنمه یین ارکک زوجهنه پک آز مربوط ، دیکرلرینه قارشى پک آز برهیزکار اولیور . حتی هنوز ابتدال درکسنه دوشمنه ش

قادینلری آله کچیره مینلرک بر جوغی ده عموخانلره طاشینیورلر . امید ایدرم که ، رفاه ایچنه کومولش سفهایسه اغنیاسی یوزندن ملترک مصاب اولدقلری اجتماعی خسته لقلری تولید ایدن سبب شو ایضاحات ایله نظریکیزده تعین ایتمشدر . زیرا بو کیلری حائر بولندقلری ثروتله بوتون حاجتلرینی تطمین خصوصنده امرلرینه آماده طوران سهولتدن طولای دائما هر طبقه یه منسوب قادینلرله تأمین مناسبت هوسنده درلر . باخصوص هر کان زائر قاینک آجیلماستی ، هر درلو مسافرک افندیلر ، اوشاقلر ، قادینلر ، ارککلر طرفندن قارشیلانمسنی عادتک تسهیل ایتش اولدینی بزم مملکتلریمزدده . اولیه یا ! بزره عادات ، اطوار ، و بوتون شئون اعتباریه مخالف بولنان مملکتلرله تصادف ایدیله چک مانعه لرک کافه سی اسباب اختلاطک بو طرزده کی مبدولیتندن دولای آره دن قالقیور . بناء علیه علنی ، یاخود خفی مناسبتلر چوغاله رق هر فرد - مستوریت ایچنده یاشایانلر ایچون استیفاسی مشکل اولان - نصیه ذوق و صفاسنی قولایچه احراز ایدیور .

فان من يرتع في روضة لابد ان ينجي من الورد
وان من تحسبه ناسكاً لابد ان يغلب بالوجد [*]

تجربه دوره سنده کنجبارک اخلاقه عارض اولان اکر یلکلردن بری ده قومشولرینک ، دوستلرینک ، حتی اقربالرینک رفقه لرینه وارنجه یه قدر راست کلدکاری قادینه استراق نظرده بولونمهی کوزلرینک عادت ایتسیدر . کورو یورزکه بونلر حرمت پرده سنی قالدیره رق اونلره مد نکاه ایدیورلر . بو ایشده اقربابی اضرار ، یاخود قومشولره خیانت مقصدی اولماسه بیله ، اوسویلدیکیز اعتماد سفیله تبعیتدن ایلری کلیور .

آرتق عزمده کی قوت ، رأیده کی اصابت ، طبیعتده کی ثبات و متانت اعتباریه قادینه فائق بولسان ارکک بو حالده بولونورسه ، اوته کی جنس رقیقک نه اولماسی لازم کلیر ، دوشونیکیز ؟ ارککلرله اختلاط ایدرک هر برنده سحر بیان ، ظرافت ، سباحت ، شجاعت ، حلم ، وعدینی طومتق ، عهدینی یرینه کتیرمک ، یسپایه لرله دوشوب قالقماتق ، مبتدل مواقعدن اوزاق بولونمق ، تمیز کینمک ، منتظم ییوب ایچمک ، نظافت ، دیشلرک کوزلا کیله برابر بیاضانی ، باشک ییچیمی ، صاچلرک ، قیویرجیق ، بییقلرک متناسب ، کوزلرک جاذبه دار اولماسی کبی باشقه باشقه مزیتلر کورن کنج بر قیز ناصیل اولورده حسیات قلبیه سنه حاکم ، عقلنه ، متانتنه صاحب قاله ییلیر ؟ بر کره قیزجغزی بونلرک ایچنه صالیورمک ؛ سوکره ده بر پیغین تمایلات متعاکسه نک ، هوساتنه متضاده نک هجومه قارشى وجداتی قابلی طوتسون دیمک ، محال بر خیالک تحققی ایسته مک دکلده ندر ؟

[*] باغچه ده دولاشان البته چیچک قویارمه جقدر ؛ زاهد ظن ایتدیگک آدمده مطلقاً کونک برنده هوساتنه مغلوب اوله جقدر .

وقتیله بکا، تسترله مألوف مسلمان خانلردن بعضاریله بر یرده بولونمق نصیب اولمشدی. مجلسلرنده ایلك نظر دقتمه چارپان شو اولدی که بونلر شاید بر از ککدن بحث ایدرلرسه یا طوغرودن طوغرویه قوجهلری، یاخود محرملردن بری چیقور؛ یا باجی ارککلرک آدینی بیله آ کیمورلر. بر آزدوشوندکدن صوکرابو حالی بک طبیعی بولدم. اولیه یا! اختلاطده بولونمادقلری ایچون ارککلرک مزایاسنه، خصائصنه، احواله دأثر برشی بیلیمورلر که قالدیسینلرده کندیلرینی دوشونسیر، یاخود محاسنلری، مساویلری حقنده مطالعه یوروتسونلر. برده او بولوندیغم مجلسده خانملرک قلیلرینی، باشقه ارککلری قطعاً طایمادقلری ایچون، صرف قوجهلرینک محبتله مشغول کورده رک اسلام حیات زوجیه سنک حیات سعادت اوله جغه؛ یوقسه، طیات حرمان و عذاب اولمایه جغه یقین حاصل ایتدم. اولیه یا! مختلف میلارک، متضاد هوسلرک عینی قلبه تهاجی عائله آره سنده کی مجادله لرک، قاری قوجه ییتنده کی منافرتلرک الک قوی اسبابندن ایکن سوزلریمک صحتندن شبهیه دوشه جک کیمسه تصور ایدیه بیلیرمی؟

بن او قناعتده میم که: قالدینک قوجه سنندن باشقه ارککلر حقنده کی جهلی، اولنلرده بولنه بیله جک خضیصه لری، مزیتلری اوکرمسنه، بناء علیه قوجه سننه قارشى بسلیدیکی میلک ضعفنه، یاخود نفرته انقلابنه مانع اوله جنی ایچون، رفیق حیاتنک هر حالندن نمون، هر طورندن خشنود، بوتون معاینندن بی خبر، قلبی یالکیز اونک محبتله طولو اوله رق یاشار. هم ظن ایدرم، پیغمبر منک (صلعم) بکر قیزلرله تأهلی توصیه ایتسنده کی سربو اولسه کرکدر.

ایمنم که شاید بو قالدین بزم ایچمزدده بولنوبده بزم معیشتیزی تعقیب ایتش اوله یدی موجودیتی بر چوق خواطرک، بر چوق هوساتک تراحمی آلتنده قالیر. قلبی مختلف تمایللر آره سننده چالقا نیردی ده آرتیق زوجه سننه شیمدیکی نظرله باقمه مازدی. زیرا اونی اولیه بر طاقم ارککلرک ایچنده کوروردی که فضیلت، مزیت مسابقه سننده، قابل دکل، کندیلرینه یتیشه میه جک.

طبیعیدرکه بو خصوصده ارککده قالدین کییدر: هوسات متخالفه نك تراحمه معروض قالدینی تقدیرده زوجه سنندن باشقه سننه میلی ضروریدر. بویه بر حالده ایسه حیات زوجیه ده ها دمین ایضاح ایتدیگم قاقبتده قرار قیلار. بونک ایچون زوجک عفتی ده عینیه زوجنک عفتی کی عائله حیاتنک حقیقی بر وفا، صمیمی بر محبتله استمرارینک اک برنجی شرائطنددر. شاعریکزدده:

ضمنت لها الا اهم بغيرها

وقد وثقت منی بغير ضمان [*]

[*] بر باشقه سنک سوداسیله شوریده اولمایه جغمی کندیسنه ضمان ایله برلکده عهد ایتشدم. او نم عهدیه ایناعقی ایچون ضمانه لزوم کورمدی.

وقتیله، حقائقه بک ای نفوذ ایتش بر صاحب وقوفک شویولده بر مطالعه سنی اوقومشدم: «هیچ برارکک محرمی اولمیان بر قالدینه یالکیز قالملاز که هر ایکسینک وجودنده کی توپلر بر برینه قارشى اورپر مش اولماسین.» شاید بن بونی علم یقین ایله بیلشم اولماسه یدم انسانى کلامده ایرادی معتاد اولان غلوه اسناد ایدردم. ذاتاً تجربه دورده سنک محصلولی اولوب تکرر ایدوب طوران بر چوق حادثه لرک شهادتیه ثابتدرکه هر ایکی جنسک افرادی معاشرت لرنده بر حد ایله مقید اوله میورلر؛ نفسلرینک القآتنه، هوسلرینک تاقیئاتنه تمامیه تبعیت ایدیورلر. بوندن ده ایکی نتیجه حصوله کلیور:

۱ — بونلرک قلیلری، دمین سوبلیدیگمز وجهله، متخالف آمالک، متعارض عواملک تأثیری آلتنده بولونیور. اونک بر معتاد اوزون تجربه دورده سنک ختامنده کی نکاح، کونا کون دسیسه لرله مألوف نفسلری، استراق نظره آلیشمش کوزلری، متصل کیراجی دکیشدیرن اولر کی مختلف هوساتک توالیسینی کورمش قلیلری برلشدیرمش اولیور.

آرتیق سوبلن مخلوقک بر حجرة اشغال ایتدیکی، هر حسک آیری بر ایز بر اقدینی بویه بر قلب ایچون یالکیز جیب مشروعه باغلانوب دیکرلردن تمامیه آیریلقی امکانی ناصل تصور ایدیه بیلیر؟ شیمدی به قدر کچن سوزلردن آ کلامش سکزددر که: تجربه دورده سنی بو تشریح ایتدیگمز طرزده کچین زوج ایله زوجنک قلیلری او بیغین بیغین آمال متضاده نك، سورو سورو مؤثرات متباینه نك تراکاتی آلتنده قالدقدن صوکره، ازدواجی متعاقب یالکیز کندى محبت متقابل لریله مشغول اولورلر دیمک عقل سلیم ایله مغالطه یه قالدیشمق دن باشقه برشی دکدر. زیرا نکاحک عقدندن صوکره طرفیندن برینک دیکرینه قارشى بسلیه جکی محبت قلبنک آنجق اولکی تمایللردن خالی قالان گوشه لرینى اشغال ایده بیلیر. دیکر گوشه لرنده یرلشمش هوساته کلنجه بونلر زمان زمان غلیانه کلیر؛ قاری قوجه آره سننده کی حب متبادلی صارصه رق نهایت آياغی قایدیرر. ایشته او زمان هر برینک کوزی قارشى سننده کندن باشقه لرینى آراشدیرمایه باشلار. برکرده ایش بورادیه کلدیمی، آرتیق آره ده کی صفوت بوزولور. حریم عائله نك اطرافنده شبهه لر، ظنلر سرسریانه دولاشیر. حیات زوجیه رابطه لری گوشه یه رک سعادت یتیه کیتدکجه آزالیر. بو صورته او کچن تجربه دورده سنی عائله نك باشنه مسعوده دکل، بالعکس بک مششوم بر دوره کسبیلیر. شاعر کزک شو سوزی نه قدر طوغرودر!

فاستشعر العفة واعص الهوى، یسلم لك الدین مع الود

یفنیك عنه کاعب ناهد، تضمها بالحل والعقد. [*]

[*] عفتی کندینه شمار اخاذ ایت، هوساتک عصبانده بولون که دینکی ده، محبتکی ده قورتارم بیله سین. ایتشدیکک کی تصرفه حقا اولان نازنین زوج، سنی بوتون آرزولرکده وارسته براتیر.

دیورمی؟ اوت، قادین قوجه سنك باشقه برینه کوز آتدینی کورور؛ یاخود کونک برندم حالتدن شبهه دوشه جک اولورسه صافیت حیاتی غائب ایدر. هله زوجندن شبهه لغه به باشلا دینی آندن اعتباراً قیامت قوبش دیمکدر.

ذاتاً کرک حکمای شرق، کرک شریعت اسلامیة نك قالقوبده زوج ایله زوجة نك هراکیسنه عفته امر ایملری، بوتون انسانلری سن بلوغدن اعتباراً هوسات نفسانییه غیجیقلایه جق موافقه کیتیمکدن، قادینلره ارککلری عینی محافله بولونمقدن منع ایلملری نه جناب حق طرفندن نوع بشره ویریلن حریتی غصب ایچوندور؛ نهده قادینلرک خیانتله، اعتماد شایان خصائصدن محرومیتله اتهام ایلمسی کی حقسن بر حرکتندور. بونلرک کافه سی بشری اسباب ومواقع فتنه دن اوزاق بولوندیرمق ایچوندور. زیرا بیلیرسکیز که نفس بک ضعیفدر. برده، اوجورم کنارنده دولاشمق البته تهلکه سز بر ایش دکلدور. [۱]

مترجمی: محمد عاکف

عبدالعزیز چاوش

(۱) غربلی قادینک متباق سوزلری کله جک مقاله ده در.

تاریخ اسلام صحائفندن:

مشرکلاک و مسلمانلقده رابطه اجتماعی

معلومدر که بر قومی نقطه واحدهیه جاب و جمع ایدن؛ دین فکری، وطن حسی، لسان و نسب غیرتیدر.

مشرکین عربده عمومی بر دین فکزی اولمادینی کی چوغی قونار، کوچر طاقیمندن بولوندیغندن کندیلرنده بک وطن حسی ده یوقدی. بناء علیه رابطه اجتماع اولاجق یالکیز نسب غیرتی قالیوردی. علی الخصوص بو غیرت، اقرایه معاونت دیمک اولان (صله رحم) کی لازمه انسانیتی ده تأمین ایله یوردی.

شوکی مطالباته بناء مشرکین عرب؛ صهریتله، حلف ایله، استلحاق ایله، اخوتله نسب غیرتی و منتسبینک عددنی آرتیرمایه چالیشیرلر، اقریانک الک یاقینلریله برلکده اوزاقلریته، اقارب بعیده ایله ده یابانچیلره قارشى طورورلردی.

صهریت: قیز آلوب ویرمک سیبیه حصوله کلن قرابت،

حلف: ایکی کیمسه آراسنده معاونت و مظاهرت اوزهرینه

یاییلان معاهده،

استلحاق: برینی نسبیه الحاق، یعنی اولادلوق اتخاذا ایلمک،

اخوت ایسه: ایکی آدام طرفندن یکدیگری برادر عد اولونمق ایدی.

عربلر کی جنک وجدالدن خالی قالمایان وقویسی ضعیفی اوزوب آلسده کینی، آووجنده کینی آلمقدن کری طورمایان بر قومه کورم بونلرده اعتنا ایدیله جک مسئله ایدی. فقط عرب مشرکلری؛ بوقدرله قالمادیلر. آباواجداد ایله اوکونمکدن وقوم وقبیله غیرتیه دوکوشمکدن کنیدیارینی آلامادیلر. (یا فلان) ندای استمدادینی ایشیدنلر؛ استمداد ایدنه حقی، حقسن اولدینی دوشونمه لوزوم کورمه یه رک سلاحه صاریلدیلر و جزیره العربی دائمی بر معرکه یه چه ویردیلر.

شریعت مطهره اسلامیة؛ نکاح، میراث کی مسائلدن طولای نسب بحثی تأیید ایتمکله برابر عصیت فکرینک القاسی ایچین بونی تقیید ایله دی، یعنی بوتون انسانلرک آدم و حوا نسلندن کلدکلرینی، آجاق بر لرلری طانیایلملری ایچین شعبه وقبیله لره تفریق ایدیلدکلرینی، انسانک عندالهمیده کی قدری؛ فلان قومدن بولونمقله، یاخود فلانک اوغلی اولمقله دکل، اللهدن قورقوسی نسبتنده اولاجغنی، نسب داعیه سنده بولونوبده او واسطه ایله یوکسه لک ایسته ینلرک یوم قیامتده آلچالاجغنی واجداد مشرکسنی تعداد ایله اصیلزاده لک صاعمایه قالقیشانلرک جهنمده ایدی قاله جغنی بیان بویوردی. اسلامیت؛ نسب فکریله یاییلان حلف، استلحاق، اخوت اصوللری نه ابقایه لزوم کورمه دی. چونکه: مسلمانلق؛ عمومی برقارده شلاک اولدیغندن بالعموم اهل اسلام بر برینک منتسبی دیمکدی.

خلاصه: دین غیرتی؛ مسلمانلق رابطه اجتماعی سی اولادی که اونک مفهومی داخلنده وطنپرورلک، تعاون و تناصر، اخوت دینییه کی مزایای عالییه مندج بولونویوردی.

بو غیرت سایه سنده حقوق بشر نقطه نظرندن عصر نیویده او درجه ده بر مساوات حصوله کلشدی که عربلق، عجملک، افندیلک، کوله لک مثلی اعتباراته بیله اهمیت ویریله مش، سیدالسادات علیه اکمل الصلوات افندیز؛ جناب (سلمان) کی آزادی و ایرانلی بر کوله یه «سلمان بزدندر، اهل یتیمزدندر، التفاتندره بولونمش، حضرت عمر کی بر ذات عالی، جناب صدیق حقسنده «ابوبکر افندیزدر، بلال افندیزی آزاد ایتشدور، دیه رک حبشلی بر کوله بولونان بلال حضرتلری ایچین (افندیز) تعیرینی قوللانمش، سلمان فاهسی ده مملکتسده بویوجک بر آدام اولادی ایکن «بن؛ اسلام اوغلی سلمانم، دیه جک قدر بر تواضع دیندارانه کوسترمشدی. نسب و عصیت غیرتی؛ سوق غفلته اصحاب کرام آراسنده بر قاج دفعه آلونمش وعادتا مقاتله وقوعنه رمق قالمشکن رسالتپناه افندیز طرفندن مسیبلری تمیز و حرکتلری تقییح بویورولوب حادثلر باصدیر یلمشدی.

طاهر المولوی